

Mikroekonomia. Ujęcie statyczne i dynamiczne

Przejdź do produktu na www.ksiegarnia.beck.pl

Wprowadzenie

Rozsądek jest rzeczą najsprawiedliwiej rozdzieloną na świecie: każdy bowiem mniema, iż jest weń tak dobrze zaopatrzony, że nawet ci, których najtrudniej zadowolić w innych sprawach, nie zwykli pożądać go więcej, niż posiadają.

René Descartes (Kartezjusz),

Rozprawa o metodzie właściwego kierowania rozumem
i poszukiwania prawdy w naukach.

Ekonomia jest dziedziną wiedzy o racjonalnych sposobach wykorzystania zasobów przez jednostkę lub społeczeństwo w celu wytwarzania dóbr i usług oraz ich podziału między jednostki i grupy tworzące w danym czasie określone społeczeństwo.

Termin „ekonomia” został po raz pierwszy użyty przez Ksenofonta. Według niektórych pochodzi on od greckich słów: *οικος (oikos)* – dom, gospodarstwo domowe i *νομος (nomos)* – prawo, reguła, i oznacza zasady prowadzenia gospodarstwa domowego. Według innych słowo „ekonomia” jest połączeniem słów *oikos* – dom, gospodarstwo domowe i *nomeus* – człowiek, który nim zarządza, kieruje. Tym samym pojęcia *oikonomeo* i *oikonomikos* należy wiązać z zarządzaniem lub kierowaniem gospodarstwem domowym.

Współczesny sposób rozumienia ekonomii uległ znacznemu rozszerzeniu. Stało się tak dlatego, że od czasów starożytnej Grecji niezmiernie wzrósł zasób doświadczeń i wiedzy o sposobach i efektach prowadzenia działalności gospodarczej przez różnych aktorów procesów gospodarowania: jednostki, gospodarstwa domowe, grupy społeczne, społeczeństwa, a także cywilizacje, podlegających różnorodnym procesom ewolucji w takich sferach, jak: technologia, organizacja, zarządzanie, informacja, komunikacja, instytucje, polityka gospodarcza, stosunki społeczne, porządki prawne, klimat i środowisko naturalne.

Istnieje wiele różnych kryteriów klasyfikacji obszarów wiedzy ekonomicznej. Jednym z nich jest podział ekonomii ze względu na rodzaj podmiotu, z punktu

widzenia którego prowadzona jest zarówno analiza procesów gospodarowania, jak i procesy gospodarowania.

Z takiego punktu widzenia w ramach ekonomii wyróżnia się:

1) mikroekonomię, której przedmiotem są procesy gospodarowania, w których głównymi podmiotami są ściśle określone jednostki występujące w różnych rolach: konsumenci, producenci, rentierzy, pracownicy, pracodawcy, handlowcy, rolnicy, gospodarstwa domowe, itd., nazywane agentami gospodarczymi, podmiotami gospodarczymi lub jednostkami gospodarującymi,

2) mezoekonomię¹, której obszarem analizy są procesy gospodarowania przez podmioty gospodarcze działające w ramach wyodrębnionych sektorów lub działów gospodarki,

3) makroekonomię, której przedmiotem są procesy gospodarowania zachodzące w gospodarce rozpatrywanej jako całość.

Specjaliści z zakresu mikroekonomii zajmują się badaniem działań indywidualnych konsumentów (gospodarstw domowych), producentów (przedsiębiorców, przedsiębiorstw) i analizą rynków.

W badaniach mikroekonomicznych – w odróżnieniu od makroekonomii – gospodarke danego kraju bądź regionu traktuje się jako zbiór wyodrębnionych podmiotów, nie zaś jako jeden organizm. W wiodącym obecnie nurcie ekonomii neoklasycznej spotykamy często matematyczne modele zachowań zbiorów podmiotów lub agentów gospodarczych: konsumentów, producentów, instytucji publicznych i prywatnych itd.

Do podstawowych obszarów tematycznych mikroekonomii należą:

- teoria popytu (wyborów dokonywanych przez konsumentów),
- teoria podaży lub produkcji (wyborów dokonywanych przez producentów),
- teoria wymiany (wyborów dokonywanych przez konsumentów i producentów),
- struktury rynku (monopol, duopol, oligopol, konkurencja doskonała),
- formy działalności gospodarczej (konkurencja doskonała, konkurencja niedoskonała),
- równowaga cząstkowa lub ogólna na rynkach towarów konsumpcyjnych, czynników produkcji, produktów pośrednich i końcowych,
- rola instytucji publicznych (rząd, administracja publiczna) i niepublicznych (stowarzyszenia, administracja niepubliczna) w procesach racjonalnych wyborów dokonywanych przez pojedynczych agentów gospodarczych,
- ryzyko i niepewność w działaniach gospodarczych.

Do zasadniczych celów mikroekonomii należy zaliczyć:

- analizę i przewidywanie zachowań agentów gospodarczych działających w określonym otoczeniu gospodarczym, technologicznym, społecznym i instytucjonalnym,
- analizę i przewidywanie interakcji społecznych występujących między agentami gospodarczymi, będących wynikiem ich zachowań,
- analizę efektów tych interakcji z punktu widzenia instytucji odpowiedzialnych za ich organizację lub z punktu widzenia wyników mechanizmów interakcji, które mają mniej formalny charakter aniżeli sama wymiana.

¹ Wielu ekonomistów posługuje się jedynie pojęciami „mikroekonomia” i „makroekonomia”.

Specjaliści w zakresie makroekonomii zajmują się badaniem zachowań zbiorowości konsumentów i producentów. Posługują się oni wielkościami zagregowanymi dotyczącymi całej gospodarki w celu poznania zjawisk, mechanizmów i procesów gospodarczych zachodzących w gospodarce, traktowanej jako całość.

Przedmiotem analiz makroekonomicznych jest przede wszystkim tworzenie i podział dochodu narodowego, a także zagadnienia związane między innymi z inflacją, bezrobociem, inwestycjami, bilansem płatniczym i handlowym, polityką pieniężną banku centralnego oraz różnymi rodzajami polityki realizowanej przez państwo, które pozostają w związku z polityką gospodarczą prowadzoną w ramach różnych ugrupowań integracyjnych, a ogólnie w skali całego świata (globalizacja procesów gospodarowania).

W makroekonomii bada się gospodarkę (narodową lub światową) jako ogół zależności występujących między najważniejszymi agregatami gospodarczymi, takimi jak: łączne (globalne) popyt lub podaż produktów i usług, inflacja, poziom zatrudnienia, bezrobocie, wielkość konsumpcji i inwestycji, dochody i wydatki budżetu państwa.

W ramach makroekonomii określa się związki przyczynowo-skutkowe między zjawiskami gospodarczymi, a także prognozuje tendencje (opracowuje się scenariusze) rozwojowe całego systemu gospodarczego. W efekcie tworzy się podstawy teoretyczne i formułuje przesłanki polityki państwa przede wszystkim w zakresie skutecznego osiągania celów gospodarczych, takich jak: wzrost gospodarczy, stabilny poziom cen, równowaga bilansów zagranicznych.

Ze względu na rozległy zakres makroekonomii i globalne uwarunkowania zależności gospodarczych teorie makroekonomiczne muszą uwzględniać różne rodzaje polityki państwa: wewnętrzną, zagraniczną, obronną, fiskalną, monetarną danego kraju lub ugrupowań integracyjnych zbiorów krajów (Unia Europejska, strefa euro).

Mikroekonomia jest dziedziną wiedzy ekonomicznej, która obfituje w podręczniki napisane przez wybitnych ekonomistów o uznanej pozycji naukowej i zawodowej na świecie². Jest ona jednocześnie tą dziedziną, od której wszyscy ekonomiści rozpoczynają swoją edukację ekonomiczną na poziomie akademickim.

Na polskim rynku wydawniczym przeważają obecnie podręczniki, których autorami są ekonomiści zagraniczni. Do tej grupy należy zaliczyć bez wątpienia opracowania: D. Begg, R. Dornbusch, S. Fischer, *Mikroekonomia*, PWE, Warszawa 2007; R. Frank, *Mikroekonomia jakiej jeszcze nie było*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2007; G.N. Mankiw, M.P. Taylor, *Mikroekonomia*, PWE, Warszawa 2009; J.-Ch. Rochet, X. Freixas, *Mikroekonomia bankowa*, Wydawnictwo CeDeWu Centrum Doradztwa i Wydawnictw, Warszawa 2007; H.R. Varian, *Mikroekonomia. Kurs średni – ujęcie nowoczesne*, PWN, Warszawa 1995, z których każde jest bez wątpienia bardzo użyteczne i zarazem nieco monumentalne w zestawieniu z liczbą godzin, jaką przeznaczają się również na uczelniach ekonomicznych na studiowanie mikroekonomii.

² Klasycznym podręcznikiem do mikroekonomii jest znakomita praca jednego z najwybitniejszych ekonomistów francuskich Edmunda Malinvaud, *Leçons de théorie microéconomique*, Dunod, Paris 1969, która doczekała się wielu zmienianych i rozszerzanych wydań. Przykładem bardzo cenionego podręcznika, niestety mniej znanego w Polsce, jest: D.M. Kreps, *A Course in Microeconomic Theory*, Princeton University Press, 1990.

Począwszy od lat dziewięćdziesiątych XX wieku w naszym kraju pojawiły się także podręczniki do mikroekonomii autorstwa polskich ekonomistów. Warto podać przykłady tych, z których korzystały kolejne pokolenia studentów³: E. Czarny, E. Nojszewska, *Mikroekonomia*, PWE, Warszawa 2000; E. Czarny, *Mikroekonomia*, PWE, Warszawa 2007; A. Nowak, K. Ryć, Z. Skrzypczak, *Mikroekonomia*, Wydawnictwo WPiSZ im. L. Koźmińskiego, Warszawa 1998; M. Rekowski, *Mikroekonomia*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 2005⁴.

Treść podręczników polskich autorów na ogół jest dostosowana do czasu, jaki przeznaczają na wykład i ćwiczenia z mikroekonomii. W odróżnieniu od podręczników autorów zagranicznych, w których można znaleźć liczne przykłady odnoszące się do rzeczywistości gospodarczej, w podręcznikach polskich autorów trudniej o niebanalne przykłady dotyczące specyfiki polskich realiów gospodarczych, związanych chociażby z procesami głębokiej transformacji zachodzącymi w ostatnim trzydziestoleciu w sferze kryteriów i zasad racjonalnego działania poszczególnych podmiotów mikroekonomicznych, w zmieniającym się otoczeniu instytucjonalnym i społecznym.

Warto również podkreślić, że większość podręczników zagranicznych dostępnych w Polsce odnosi się do realiów gospodarczych Stanów Zjednoczonych lub Wielkiej Brytanii. Można by sądzić, że w czasach postępującej globalizacji tego rodzaju przykłady mają walor ogólności. Bez wątpienia takie odwołania mają określoną wartość poznawczą. Nie zawsze jednak są trafne z punktu widzenia Europy kontynentalnej i Polski, które podlegają innym regułom funkcjonowania niż Stany Zjednoczone czy Wielka Brytania.

Lista podręczników do mikroekonomii, które ukazały się na świecie w języku angielskim po 2010 roku, jest imponująca i świadczy o ciągłym poszukiwaniu alternatywnych metod edukacji ekonomicznej na poziomie studiów licencjackich, magisterskich oraz doktorskich. W Internecie bez trudu znajdziemy obszerną ofertę edytorską, która przyjmuje kształt różnego rodzaju rankingów sporządzanych przez ekspertów lub wynikających z częstości zakupów.

Warto w tym miejscu podać najbardziej użyteczne przykłady tego rodzaju rankingów: <https://www.wallstreetmojo.com/microeconomics-books> Top 10 Microeconomics Books według WallStreetMojo, <https://bookauthority.org/books/new-microeconomics-books> 10 Best New Microeconomics Books to Read in 2020, a także <https://bookauthority.org/books/best-microeconomics-books>, 100 Best Microeconomics Books of All Time, według CNN, Forbes and Inc-BookAuthority.

Spośród bardzo wielu wartościowych pozycji literaturowych z zakresu mikroekonomii chcielibyśmy wyróżnić podręcznik [Accemoglu, Laibson, List, 2017] wraz z dodatkowymi materiałami dydaktycznymi MyLab Economics, które umożliwiają samodzielne studiowanie problemów oraz metod ich opisu lub rozwiązywania, przedstawionych w podręczniku. Natomiast jako wzorcowe opracowanie biznesowe polecamy podręcznik [Porter, 2008]. Tego rodzaju podejście do edukacji ekonomicznej zorientowanej na kompetencje i umiejętności praktyczne oparte na

³ Większość wymienionych podręczników polskich autorów to kolejne wydania podręczników akademickich z lat dziewięćdziesiątych XX stulecia.

⁴ Ważną rolę w edukacji mikroekonomicznej w Polsce odegrał także podręcznik: S. Estrin, D. Laidler, *Wstęp do mikroekonomii*, Gebethner i Ska, Warszawa 1991. Jego rozszerzeniem jest współczesne wydanie opracowania: S. Estrin, D. Laidler, M. Dietrich, *Microeconomics*, Prentice Hall, 2008.

mikroekonomicznych podstawach jest dobrze znane na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu dzięki staraniom prof. Mariana Goryni, których zwieńczeniem było nadanie prof. Michaelowi Porterowi tytułu doktora honoris causa UEP.

Studiowanie mikroekonomii wymaga uzupełnienia różnymi pozycjami bibliograficznymi, które powinny ułatwić przyswajanie wiedzy. W spisie bibliograficznym zamieszczonym na końcu podręcznika podano publikacje różnego typu: a) wprowadzające do studiowania ekonomii [Brémond, Salort, 1994; 1997], [Brémond, Couet, Salort, 2005; 2006; 2008; 2011; 2012], [Malaga, 2010], b) uzupełniające wiedzę z zakresu socjologii i nauk społecznych [Brémond, Couet, Davie, 2006; 2008; 2012], [Vidal-Naquet, Vernant, Brisson, 2007], c) rozszerzające wiedzę matematyczną [Bronsztajn, Siemiendajew, Musiol, Mühlig, 2004], [Ostoja-Ostaszewski, 1996a, 1996b] d) rozwijające zainteresowania ekonomiczne [Bourrinet, Vigneron, 2011], [Gazon, 2009; 2012], e) umożliwiające pogłębienie wiedzy teoretycznej [Landaïs, 2019], [Malaga, 2013], [Panek, 2000; 2003], [Panek (red.), 1997; 1999; 2001; 2002; 2005], [Tokarski, 2008; 2011a; 2011b].

Niniejszy podręcznik powstał na podstawie wykładu i ćwiczeń z mikroekonomii prowadzonych przez autorów dla studentów I roku kierunku Informatyka i Ekonometria na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu. Ponieważ wykład ten rozpoczyna cykl kształcenia w zakresie teorii ekonomii, jego treść jest mocno osadzona w tradycyjnym – neoklasycznym – nurcie mikroekonomii. Jego wyróżnikiem, na tle większości dostępnych podręczników akademickich, jest to, że w nieco większym stopniu nawiązuje on do wiedzy z zakresu analizy matematycznej, a także do podstaw ekonomii matematycznej.

Język matematyczny, jak każdy rodzaj języka, wymaga znajomości ściśle określonych pojęć (słownictwo), reguł posługiwania się nimi (gramatyka), zdolności do komunikowania się w tym języku (komunikacja) i wreszcie kreatywności (twórczość). Umiejętność sprawnego posługiwania się językiem matematycznym powinna być jedną z podstawowych cech dobrze wykształconego ekonomisty. Tym bardziej, że mimo pewnych ograniczeń wynikających ze stosowania matematyki w ekonomii, nikt już dzisiaj nie powinien kwestionować jej użyteczności z punktu widzenia opisu zjawisk i procesów ekonomicznych, a także formułowania i rozwiązywania problemów ekonomicznych. Po to jednak, aby ją osiąść, należy możliwie wcześnie zacząć formułować intuicję i wiedzę ekonomiczną w języku matematycznym, a postępując w taki sposób – można właściwie rozpoznać granice wiedzy, które wyznacza jakość i rodzaj języka, jakim się posługujemy w poznawaniu i opisie rzeczywistości gospodarczej, w tym języka matematyki.

Ważną pozycją uzupełniającą do wykładu z mikroekonomii powinno być dzieło Kartezjusza *Rozprawa o metodzie właściwego kierowania rozumem i poszukiwania prawdy w naukach*.

Każdy student ekonomii i zarządzania powinien mieć zdolność do obserwacji i analizowania otaczającej go rzeczywistości społeczno-gospodarczej. Wobec powszechnego dostępu do informacji, co ułatwia Internet, należy zwrócić uwagę na podmiotowość każdego młodego człowieka w procesie wypracowywania indywidualnej metody właściwego kierowania rozumem i poszukiwania prawdy o otaczającej go rzeczywistości, także w nauce. Jednym z elementów tego procesu powinno być wyposażenie studenta ekonomii i zarządzania w zdolność do abstrakcyjnego myślenia i posługiwania się konstrukcjami formalnymi, które powinny być jednak konfrontowane z posiadaną przez niego wiedzą i intuicją.

W podręczniku podjęto próbę harmonijnego połączenia elementarnej wiedzy z zakresu tradycyjnej mikroekonomii, algebry liniowej oraz analizy matematycznej⁵.

Do zasadniczych celów realizowanych w niniejszym opracowaniu należy zaliczyć:

- wyposażenie Czytelnika w wiedzę o fundamentalnych kategoriach mikroekonomicznych oraz zasadach wnioskowania przy wykorzystaniu podstawowych pojęć z zakresu algebry liniowej i analizy matematycznej,
- przygotowanie i zachęcenie Czytelnika do studiowania monografii i artykułów z zakresu teorii ekonomii, korzystających z aparatu pojęciowego bardziej zaawansowanych dziedzin matematyki aniżeli algebra liniowa lub analiza matematyczna,
- zapoznanie Czytelnika z zasadami analizy dedukcyjnej, abdukcyjnej i indukcyjnej na podstawie przyjętego układu założeń,
- zwrócenie uwagi Czytelnika na warunkowy i ograniczony układem założeń charakter wniosków wyprowadzanych na podstawie określonych scenariuszy zachowania się pojedynczych konsumentów, producentów, zbiorowości konsumentów i producentów,
- przedstawienie fundamentalnego dorobku teoretycznego mikroekonomii w kategoriach elementów teorii popytu, teorii produkcji, teorii równowagi cząstkowej i teorii ogólnej równowagi konkurencyjnej,
- zarysowanie najistotniejszych cech współczesnej mikroekonomii oraz wskazanie prawdopodobnych kierunków jej dalszego rozwoju.

Podręcznik składa się z wprowadzenia, pięciu rozdziałów, zakończenia, spisu literatury, aneksu matematycznego, słowniczka oraz indeksu rzeczowego. Każdy rozdział kończy się wykazem kluczowych pojęć i problemów oraz zestawem pytań i zadań do samodzielnego rozwiązania. W odróżnieniu do dwóch poprzednich wydań podręcznika w jego trzecim wydaniu statyczne ujęcie większości problemów decyzyjnych rozpatrywanych w rozdziałach 1, 3 i 4 rozszerzono o ich ujęcie dynamiczne.

W rozdziale 1 podjęto problematykę opisu racjonalnego zachowania pojedynczego konsumenta. Przedmiotem prowadzonych w nim rozważań są w szczególności: relacja preferencji konsumenta, funkcja użyteczności jako liczbowa charakterystyka relacji preferencji konsumenta, funkcja popytu Marshalla jako rozwiązanie optymalne zadania maksymalizacji użyteczności konsumpcji, funkcja popytu Hicksa jako rozwiązanie optymalne zadania minimalizacji wydatków konsumenta, związki między funkcjami popytu Hicksa i Marshalla oraz substytucyjne i dochodowe efekty zmian cen towarów omawiane na podstawie układu równań J. Śluckiego. Rozważania te prowadzone są przy założeniu, że ograniczona podaż towarów nie jest wiążąca dla konsumenta podejmującego decyzję o wyborze optymalnego koszyka towarów. Założenie to jest uchylane w zamieszczonych na końcu rozdziału zadaniach.

⁵ W celu uzyskania odpowiedniej prostoty i przejrzystości wykładu w podręczniku ograniczono się do analizy przypadków, gdy przestrzenie towarów i przestrzenie czynników produkcji są przestrzeniami metrycznymi R_+^2 , a zbiory konsumentów, producentów lub rynków są co najwyżej dwuelementowe. Tego rodzaju uproszczenie stwarza możliwość stosunkowo prostego uogólnienia prowadzonych rozważań na przestrzenie metryczne R_+^n , $n > 2$ oraz na zbiorowości konsumentów, producentów i rynków liczących dowolną, ale ograniczoną liczbę podmiotów.

W rozdziale 2 rozpatrywany jest problem podejmowania racjonalnych decyzji przez zbiorowość konsumentów. Na przykładzie prostego modelu wymiany i statycznego modelu Arrowa-Hurwicza przedstawiono w nim ideę stanu równowagi w sensie Walrasa. Uzupełnieniem prowadzonych w tym rozdziale rozważań jest omówienie wybranych zagadnień związanych z dynamicznym modelem Arrowa-Hurwicza w wersji dyskretnej i ciągłej, w szczególności problem globalnej asymptotycznej stabilności stanu równowagi walrasowskiej. W rozpatrywanych modelach równowagi konkurencyjnej ograniczona podaż towarów jest wiążącą dla konsumentów (handlowców) dokonujących wyborów optymalnych koszyków towarów, utożsamianych z funkcjami popytu Marshalla.

Rozdział 3 poświęcony jest opisowi racjonalnych zachowań pojedynczego producenta. Przedmiotem bardziej szczegółowych rozważań są: przestrzeń produkcyjna, funkcja produkcji jako zbiór technologicznie efektywnych procesów produkcyjnych, a także opis racjonalnych decyzji podejmowanych przez przedsiębiorstwa na podstawie kryterium maksymalizacji zysku lub minimalizacji kosztów wytworzenia określonej liczby jednostek produktu w warunkach konkurencji doskonałej lub monopolu, bez ograniczeń albo z ograniczeniami na zasoby czynników produkcji pozostających do dyspozycji każdego przedsiębiorstwa. W przypadku przedsiębiorstw dokonujących racjonalnych wyborów w warunkach konkurencji doskonałej charakterystyka optymalnych decyzji została rozszerzona o analizę ich wrażliwości na zmiany opisujących je parametrów. W rozpatrywanych modelach przedsiębiorstw popyt na produkt jest ograniczony, ale nie jest ograniczeniem wiążącym dla przedsiębiorstw podejmujących decyzje o optymalnej podaży produktów.

Rozdział 4 dotyczy racjonalnych decyzji podejmowanych przez pojedynczych producentów w warunkach konkurencji doskonałej, monopolu lub duopolu z określonymi egzogenicznie funkcjami popytu. Rozpatruje się w nim następujące problemy: ustalanie wielkości produkcji przez przedsiębiorstwo działające w warunkach konkurencji doskonałej przy określonej egzogenicznie funkcji popytu na produkt, ustalanie ceny produktu i wielkości produkcji przez przedsiębiorstwo monopolistyczne z egzogeniczną funkcją popytu na wytwarzany przez monopolistę produkt oraz dyskryminację cen przez monopolistę podejmującego działalność sprzedaży jednego produktu na dwóch różnych rynkach. Podjęto w nim także kwestie konkurencji ilościowej w modelach duopolu Cournota, Stackelberga albo konkurencji cenowej w modelu duopolu Bertranda. W centrum uwagi znajdują się problemy równowagi cząstkowej przedsiębiorstwa działającego w warunkach konkurencji doskonałej, monopolu lub duopolu, wrażliwość optymalnych wartości zmiennych na zmiany parametrów modeli oraz analiza porównawcza rozpatrywanych struktur rynku. Modele rynków rozpatrywane w tym rozdziale charakteryzują się tym, że producenci podejmują decyzje o optymalnej podaży produktów wtedy, gdy popyt na nie jest ograniczony i opisany określonymi egzogenicznie funkcjami popytu właściwymi dla każdego rynku.

W rozdziale 5 dokonano opisu i analizy racjonalnych zachowań zbiorowości konsumentów i producentów. Prowadzone w nim rozważania opierają się na dwóch odmiennych typach modeli. Pierwszym z nich są statyczne i dynamiczne modele rynku towarów z egzogenicznie określonymi funkcjami popytu i podaży produktów, drugim – statyczne i dynamiczne modele rynku towarów z endogenicznie określonymi funkcjami popytu i podaży produktów, znane w literaturze jako

modele równowagi ogólnej Arrowa-Debreu-McKenziego. Ze względu na istotną rolę czasu w teorii ekonomii wyróżnione typy modeli dynamicznych przedstawiane są w wersji dyskretnej (czas jest zmienną dyskretną) lub w wersji ciągłej (czas jest zmienną ciągłą). W centrum uwagi leży pojęcie równowagi ogólnej w sensie Walrasa. W szczególności rozpatruje się problem istnienia, jednoznaczności i asymptotycznie globalnej stabilności stanów równowagi walrasowskiej. Rozdział ten jest swoistym zwieńczeniem treści całego podręcznika. Rozpatrywane są w nim modele równowagi ogólnej, w których popyt i podaż towarów są ograniczone, a w konsekwencji – wiążące dla zbiorowości konsumentów i producentów, przy czym są one określone za pomocą egzogenicznych lub endogenicznych funkcji popytu i podaży produktów. Tak określony zakres tematyczny podręcznika wpisuje się w tradycyjne ujęcie mikroekonomii, które jest syntezą dokonaną w ramach neoklasycznej ekonomii matematycznej, dziewiętnastowiecznego nurtu marginalistycznego oraz teorii równowagi ogólnej Léona Walrasa i Vilfredo Pareto. Za prekursorów tradycyjnej mikroekonomii uważa się powszechnie laureatów Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii Paula Samuelsona (1970) i Johna R. Hicksa (1972).

W „Zakończeniu” podręcznika przedstawiono wiele ocen dotyczących tradycyjnego ujęcia mikroekonomii, dokonano charakterystyki współczesnej mikroekonomii oraz wskazano prawdopodobne kierunki jej dalszego rozwoju daleko wykraczające poza ramy tradycyjnej mikroekonomii.

Oddając w ręce Czytelników trzecie uzupełnione i rozszerzone wydanie podręcznika dziękujemy Wydawnictwu C.H. Beck w Warszawie za jego publikację w wersji klasycznej i elektronicznej, a prof. dr. hab. Tomaszowi Tokarskiemu z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie za bardzo rzetelną recenzję wydawniczą.

Mamy nadzieję, że zachodzące zmiany w programach kształcenia w polskich uczelniach ekonomicznych stworzą zapotrzebowanie na nowe podręczniki do mikroekonomii – na poziomie zaawansowanym będące kontynuacją niniejszego opracowania.

Krzysztof Malaga, Karolina Sobczak

Poznań, sierpień 2020 r.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl